

MAGYARI

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Nrul de inregistrare in Reg. Publ. periodica — Tri-
bunalul B'hor, sectia III. Nr. ord. 11/11 Iunie 1938

Főmunkatárs: **dr. Gyárfás Elemér**

Nagylelkűen és okosan

A csikszeredai róm. kat. egyházközség közgyűlést tartott. A közgyűlés érdekes fejezete volt Albert Vilmos tanár buzdító beszéde az egyház és iskolai adó pontos fizetésének a szükségességéről. Albert Vilmos beszéde ide kívánkozik, lapunk örömhelyére, mert erdélyi magyarságunk legfontosabb kérdésével foglalkozik. Miként bizonyára más egyházközségekben. — mondotta Albert Vilmos — úgy nálunk is a hátralék az, amely kínzó teherként nehezedik a vezetőség vállaira; ez az, ami miatt nem tudja idejében teljesíteni kötelezettségeit. Pedig, aki látja, hogy — kivált napjainkban — az ősi hitnek és ősi kulturánknak két főpillére éppen a templom és iskola, az a két forrás, amelyből a nemzetfenntartó és nemzetépítő munka a szükséges lelki és szellemi erőket leginkább merítheti — az sohasem fogja elmulasztani az egyik fő és szent kötelességet: az egyházi adónak pontos megfizetését. Sokan azonban nem látják ezt. Éppen azért e két intézmény rendkívül jelentőségét összefoglalta egy rövid felvilágosító iratban és azt szétosztotta a jelenlévők között; a közgyűlés élénk helyesléssel járult hozzá a javaslatához, hogy ez az irat eljusson azokhoz is, akik nem voltak jelen. Különös nyomatékkal fordul ez az irat azokhoz, akiknek az Úr kegye és saját szorgalmuk bővebben juttatott az anyagi javakból. „Hiába gyűjtünk — ugymond — vagyont, kincseket, ha nem állítjuk azokat nemes, magasabb célok szolgálatába. Egyszer majd ugyanis mindent és mindenkit itt kell hagynunk, csak egy fog a siron túl is legigazibb barátunk lenni és elkísérni örök utunkon: a jó cselekedetek, a becsülettel teljesített kötelesség. A vagyonnak ma a népközösséggel és minden ügyével, intézményével szemben súlyos kötelességei vannak. Nemcsak nagylelkű, hanem okos is, ha e kötelességeket a legmesszebbmenően teljesíti. Ha az a népközösség — éppen a kölcsönös támogatás, összefogás hiánya miatt elbukik az önző vagy is gazdástól, mindenestől együtt. Győzzön tehát végre bennünk a önzetlenség és áldozatkészség szelleme. E szellem ereje repessze szét az önzés, a kicsinyesség, apró muló érdekek bilincseit és tanítson meg arra, hogy örvendő lélekkel, messzetekintő nagyvonalúsággal tudjunk közreműködni legfontosabb intézményeinknek védelmében és fölvirágoztatásában”. Igen nemcsak nagylelkű, hanem okos is, ha ezeket a kötelességeket a legmesszebbmenően teljesítjük. Éppen ma számolja fel mindenütt az utódállamokba szakadt magyarság a közösségi szálak meglazulásának a hátrányait. A kisebbségi sors egyik teherterete éppen ez az egyéni önzésre alapozott szervezetlenség. Ha ezt a szervezetlenséget vizsgáljuk, de még inkább, ha saját bőrünkön kell ma tapasztalunk, akkor könnyű lesz megérteni a nagylelkű áldozatkészség és az okosan önző eljárás rokonságát. Ha a népközösség a kölcsönös támogatás miatt elbukik, vele bukik az önző vagy is gazdástól.

Amikor tehát pontosan, lelkiismeretesen teljesítjük kötelességünket. Egyházunkkal és iskolánkkal szemben, akkor végeredményben csak magunknak, nemesen emberi mivoltunknak használunk. Ezért fizessük szívesen és önzetlen nagylelkűséggel egyházi és iskolai adónkat.

A magyar iskolafenntartók küldöttsége Silviu Dragomir kisebbségi kormánybiztosnál

Több fontos iskolaügyi kérdést tárgyaltak meg — Szerdán folytatják a tanácskozásokat

Bucuresti. Saját tud. Silviu Dragomir kisebbségi kormánybiztos kedden délelőtt fogadta a magyar iskolafenntartók küldöttségét. A küldöttségnek katolikus részről Gyárfás Elemér dr. az egyházmegyei tanács elnöke, dr. Boga Alajos kanonok, az egyházmegyei tanács előadója és Nagy Jenő püspöki titkár, refor-

mátus részről Laár Ferenc és dr. Ilyés Gyula tanügyi előadó tanácsosok, unitárius részről pedig dr. Mikó Lőrinc egyházmegyei titkár voltak a tagjai. A küldöttség több fontos iskolaügyi kérdést tárgyalt meg a kisebbségi kormánybiztosnál. A tanácskozásokat szerdán folytatják.

Egy nappal meghosszabbították a kisantant bledi értekezletét

Rövidesen öröndetes megállapodások létrejöttét remélik a konferencia eredményeképpen

Bledből jelentik: A kisantant értekezletét hétfőn még egy tárgyalási nappal meghosszabbították. Az értekezlet ilyenformán kedden ismét összeül. A záróközleményt valószínűleg kedd délben adják ki.

A hétfői tanácskozásokról és a meghosszabbítás okáról különféle hírek vannak forgalomban. Illetékes helyen közlést nem adtak ki, hanem a kedden közléteendő közleményre utalnak. *Altalában azt hiszik, hogy a kisantant lemond Magyarországgal szemben a trianoni szerződés katonai záradékáról. A Magyarország és a kisantant közötti viszonytal kapcsolatos kérdéseket azután rövid időn belül kétoldalu megegyezésekkel szabályozzák.*

Hétfőn este Stojadinovic jugoszláv miniszterelnök és külügyminiszter ebédet adott

Krofta cseh és Petrescu Comnen román külügyminiszter tiszteletére. Az ebéd során Stojadinovic és Petrescu Comnen mondott beszédet. Stojadinovic pohárköszöntőjében örömmel domborította ki a szaloniki egyezmény jelentőségét. Hangoztatta, hogy ez a megállapodás újabb bizonyítékát adja annak, hogyan lehet egységben szolgálatot tenni a hazának és a népek közötti békének. A jugoszláv miniszterelnök a remény és bizakodás hangján fejezte be beszédét és azt az óhaját nyilvánította, hogy a kisantant békében és bizalomteljesen folytassa útját mindazoknak a kérdéseknek a békés megoldása felé, amelyeket népeik élet-útja előírt számára, azzal a céllal, hogy Európának ezen a részén megvalósuljon a politikai viszonyok állandósága.

Románia külügyminiszterének érdekes válasza

Petrescu Comnen román külügyminiszter válaszában a többi között a következőket mondotta:

— Boldogok lehetünk volna, ha már este bejelenthetjük valamennyi barátunknak, hogy a középeurópai békéhez újabb cselekedettel járultunk hozzá általán, hogy megvalósítottuk az adott szóba vetett hit és legteljesebb bizalom

egyik tényezőjét. *Előre nem látott körülmények miatt azonban nem tehetjük ezt meg már ma este.* Bizonyos vagyok abban, hogy az a munka, amelyet a kisantant állandó tanácsának előző elnöke kezdett meg és, amelyet munkássága alatt folytatott, szerencsés folytatóra talált a mostani elnökben, s *akinek előbb, mint sem gondolnánk, módjában lesz velünk öröndetes hírt közölni.*

A három kisantant állam, önálló megítélés szerint önálló megegyezéseket köthet Magyarországgal

Bledből jelentik: Az olasz lapok keddi reggeli jelentései szerint a kisantant értekezletén — hála Stojadinovic erélyes fellépésének — Prága engedett és hozzájárult a trianoni szerződés katonai záradékának eltörléséhez, valamint a Magyarországgal kötendő kétoldalu megállapodások elvéhez. *Ennek értelmében a három kisantant állam önálló megítélés szerint, önálló megegyezéseket köthet Magyarországgal.*

Belgrádból jelentik: Itteni politikai körök véleménye szerint a kisantant értekezlet záróhatározata Prága magatartása miatt késik. A bledi értekezleten kínos feltűnést keltett, hogy a csehszlovák küldöttség körében mily könnyedséggel beszélnek a közeli háború lehetőségéről, ugyanakkor, midőn román és jugoszláv részről mindent elkövetnek a középeurópai helyzet nyugvópontra juttatása érdekében.

Megegyezés az Actio Catholica és a fasiszta párt között

— Kötésönös biztosítékok a béke érdekében —

Rómából jelentik: Az olasz fasiszta párt és az Actio Catholica közötti megegyezés megerősíti az 1931-ben létrejött megállapodást. Eszerint az Actio Catholica nem fejthet ki politikai tevékenységet, vezetői nem lehetnek a fasiszmus ellenségei. Kötelezi magát, hogy szervezeteinek nem ad szindikális jellegű szervezetet.

Az állam ezzel szemben tiszteletben tartja az Actio Catholica, mint vallásos jellegű szervezet működését és megengedi az ifjúsági szervezeteinek működését is.

Gayda a Voce d'Italiában üdvözli a megállapodást, amely megcáfolja azt a beállítást, hogy az Egyház és a fasiszta párt között a faji kérdésben súlyos ellentét állottak volna elő.

Vuillemin francia légügyi vezérkari főnök az (x) Berlinből való elutazása előtt melegen ünnepelték a repülőtestek estélyén. Képünkön Vuillemin mellett a berlini francia katonai attasé látható.

A német hadiflotta káprázatos díszfelvonulása és gyakorlatai Horthy Miklós előtt

Százharminc hajóegység vett részt a katonai szemlén — Az éjjeli órákig húzódott el a hadihajók és hadirepülőök éjjeli gyakorlata

Kielből jelentik: Mint már jelentettük, hétfőn délután két órai kezdettel a kiel-i öbölben hatalmas flottaszemle volt Horthy kormányzó és felesége, valamint kíséretének tiszteletére. A pompás parádét Horthy kormányzó a Grille nevű űrhajó parancsnoki hídjáról, a kormányzóné pedig a Patria yachtról nézte végig. Horthy kormányzó társaságában volt Hitler német birodalmi vezér és kancellár, Imrédy Béla, Kánya Kálmán és Rátz Jenő miniszterek, Sztójay Döme berlini magyar követ és Hardy Kálmán berlini magyar katonai attasé, továbbá német részről a birodalmi kormány több tagja és a német haderő parancsnoka. A katonai díszszemlén a német tengeri haderő 130 egysége vett részt. Minden flottaegység főárbocán a német hadilobogó mellett ott lengett az angyalos nagycímerrel díszített piros-fehérvörös magyar hadilobogó is. A flottaszemle egy órán át tartott. Az egész flotta parádé alatt, melyhez hasonló még nem folyt le Kielben, a repülőgépek egész tömege keringett a hajók felett. A kormányzó nagy érdeklődéssel és szakértelemmel figyelte a díszfelvonulást. A Grille közelében tartózkodott a 15 ezer tonnás Patria yacht, amelyről a kormányzó nézte végig a flottaszemlét, valamint az Adolf Wöhrmann nevű gőzös, amelyen a kíséretnek egy része foglalt helyet. A flottaszemle alatt a Patria yacht visszafordult Kiel felé. A kiel-i öbölben a meghívott vendégekkel teán vett részt a kormányzó a yachton. A teán 200 meghívott volt jelen. Este a hajó pompás éttermében díszbéd volt, amelyet hangverseny követte.

A Grille őrnaszád, amelyről Horthy kormányzó és Hitler birodalmi vezér-kancellár, valamint a magyar miniszterek, továbbá Ribbentrop birodalmi külügyminiszter és a német véderő parancsnokai nézték végig a díszfelvonulást, — a nyíltenger felé fordult és a flottagyakorlat színhelye felé indult. Négy óra előtt néhány perccel ért a Grille az első bemutató színhelyére. Először a tengeralattjárók intéztek torpedó-lövéseket egy célhajó ellen, amelyet nagy távolságból rádió-hullámokkal irányítottak. A tengeralattjárók félelmetes pontossággal löfték ki torpedóikat a célhajóra. Ezután a hadihajók lögyakorlata következett. A kiel-i öböl valósággal visszhangzott a sortűzek dörgésétől. Az ágyúk szünet nélkül ontották lövedékeiket. Ugyanekkor a tenger felett repülőrajok jelentek meg és megszólaltak a légvédelmi ágyúk is. A délutáni gyakorlat este 7 órakor ért véget. Horthy kormányzó ekkor Hitlerrel és a jelenlévő előkelőségekkel vacsorához ült. A sötétség beállta után sor került az éjszakai gyakorlatra, amikor ismét felvillantak az ágyutűzek. A célhajót a lövedékek lángtengerrel vették körül. A pompás gyakorlat az éjjeli órákban ért véget. A Grille ekkor visszavetért a kikötő bejáratához, horgonyt vetett, ott töltötte az éjszakát és reggel elindult Helgoland és Hamburg felé.

Budapestről jelentik: A kormányzó az első osztályu magyar érdemrendet adományozta Rátz Jenő honvédelmi miniszternek a haza és a honvédség érdekében teljesített kimagasló, eredményes és rendkívül értékes szolgálataiért.

— De Zsuzska! — kérte a leányt s a régi nevén szólította, mint akkor régen, mikor még jó pajtások voltak s együtt jártak ki a rétre gyermekláncot fűzögetni...
Egy pillanatra elhallgattak, talán eszükbe jutott valami abból az elmúlt álmvilágból...
— Zsuzska! — révedt maga elé. Milyen különös csengése van most ennek a névnek!...
Tamás szólalt meg előbb:
— De hogy is lehet ez, Zsuzska?... — Azt akarta mondani, hogy kerül ő ide, hisz tudtával még tavaly ilyenkor a képzőt járta...
A leány a vállát vonogatta s ümmögött maga elé.
— Csak ugy. Itt vagyok... Bucsut mondtam az iskolának. Pedig már csak egy év volt hátra.
Tamás kérdően nézett rá vissza.
— Tudod, — magyarázkodott Zsuzsika — hogy szegény édesanyám meghalt, az Isten nyugosztalja, nem maradhatott a ház asszony nélkül...
— Azóta itthon vagy?
— Itthon.
Ismét hallgattak. Keresték a szavakat, de valahogy nem tudták mit mondani egymásnak. Csak néztek maguk elé, messzibebőz tekintettel.
— Feltartalak most a dologgal.
— Nem baj én ugyanis csak most szaladtam ki, vizet hoztam s már mennem is kell haza. Jönnek az állatok...
— Én is megyek.
Megindultak mindketten hazafelé. Zsuzsika eleresztette, összeszedte a dülövégen a ruhákat. Aztán szólanul ballagtak egymás mellett.
Az utazás harmatos buzavirágok mosolyogtak eléjük. A leány letépett hamarjában néhányat.
— Emlékszel, Tamás?
Az csak bólintott némán s engedte, hogy kabátjába tüzzenek egy szálát a barnára sült apró kezek. Tekintete beleolvadt a leány kipirosult arcába s titokzatos, kétkényű szemében régi világok álamképeit látta felragyogni.
Egyszerre olyan messzinek érezte magát a várostól. Milyen más itt minden... Erezni az üdítő, hűs esti szél fuvalmát, élni benne, az aranyló kalászos életben... Csupa szín, illat, pompa minden itt, úgy, ahogy a jó Isten megteremtette az életet...

Zsuzska! — merengett maga elé. Tíz-tizenkét év visszacsillanó emlékezőseiből élt benne a lány. Zsuzska! A mindig mosolygó, nevetőarcu, aranyhaju tündérkirályleány... Egyszer azt ígérte neki, — emlékszik rá — hogy ha elvégzi iskoláit, elveszi feleségül s magával viszi abba a reneteg nagy városba. Az eljegyzést is megtartották magukban... Hol van már az az idő? Boldogságvárása gyermekálmáinak...
Talán Zsuzska már nem is emlékszik rá — kétkedett magában. — Hogy is jutott mindez neki is eszébe? Milyen gyermekes gondolatok töltik ki lelkét... Elvégre hol vannak már attól...
Különbön is neki vissza kell menni. Őt várják ott vissza...
— Érdekes! — Incire gondolt ismét, akinek ép ilyen két szemjei vannak, mint Zsuzskának. Meg szőke, hullámos haja...
Az uton alig szóltak egymáshoz. Talán mindkettőjük lelkét az a másik világ ülte meg. Nem értették. Feleslegesnek tartották a beszédet. Hisz ugyanis elmondott egymásnak mindent a hallgatásuk, a nézésük...
— Meddig maradsz itthon? — kérdezte a leány, mikor a faluhoz értek.
— Nem tudom még — tétovázott amaz. Azt akarta mondani, hogy mindig, hogy örökre itt szeretne maradni, mellette, de még nem tudott a gondolataival kiegyezni.
— Találkozunk még!? — égett a kérdés Zsuzsika arcán, mikor bucsuzásra nyujtotta kezét.
— Igen, hogyné... — s kisseé hesezasabban tartották kezüket egymáséban.
Titkos szavak, kérdések égtek bennük, de nem szóltak róla. Mindegyik azt várta, hogy a másik szólaljon meg előbb. De egyikük sem akarta előhozni gondolatait. Hallgatásba temették magukban.
Igy váltak el...
Tamást odahaza nem is várták. Nem írta meg, hogy jön.
Édesanyja szemjei könnyre harnatosodtak, mikor belépett a tiszta fehér szobába.
Apja még kint dolgozott az udvaron, valahol hátul a szérűben.
— Nem lehet mindent a cselédre bízni — tépődött előtte anyja, aztán kisvártatva már együtt voltak mindháman.
Az öregek nem fogytak ki a panaszkodásból.

— Öregszünk bizony már, fiam. Nem is tudom, mi lesz velünk... A földék is... Kevesek vagyunk hozzá. Pedig vétek volna ugarnek hagyni őket. Már gondoltuk, hogy kiadjuk áremlába. Nem érdemes az sem. Keveset akarnak adni érta. Isten nevébe szeretnék...
Aztán csend ülte meg a kis szobát. Hallgattak.
Tamásnak valahogy elszorult a szíve. A lelke mélyéig érték a szavak. Ugy érezte, hogy nincs más hátra, mint neki is odaállni az eke mellé s megfogni a dolgot. Dolgozni, szántani-vetni az ősi ugart s barázdákat hasogatni a nehéz televénybe. És szórni a magot, az aranyló életmagot...
Zsuzsika is egyetlen leány. A szomszédházaat be lehetne olvasztani az övékébe... Milyen szép nagy tercia lenne a kettőből. Az öregek ép csak hogy segítenének, ahogy tudnának. Hisz olyan erősnek érzi most magát...
Zsuzska! — révedt eléje ismét a leány alakja. Mit tegyen?... Maradjon itthon, most, amikor már előtte áll az élet?... Vagy... Mégsem teheti. Becstelen, szavamentartó embernek néznék ott.
Aztán a másik éne viaskodott vele. Zsuzsikát Akkoriban neki szánták feleségül. Csak a sors másként intézte életutjaikat.
Az öreg szülők nem győztek betelni a kérdésekkel. De csak szórakozottan felkelgettek. Lelke távoli világok ismeretlenségét kutatta, mintha a benne élt marcangolásokra várt volna tőlük feleletet. Nagy, hatalmas indulatok ébresztgették egymást ott belül... Mit tegyen? Égették a kérdések a lelkét. Kétségek, tépelődések tépték. Ujra eléje tárult lelkében a színes, pompázó kép, a csillogónak látszó jövő. Isten tudja, még mire vihetné. Előtte áll az élet, a jövő...
Itt meg, ha itthon marad, csak paraszt lesz. Elvész a többi között, mint apró mag a sötét földben. Igaz, abból is élet fakad a televény mélyén. — Elét! — muzsikált benne. — Elét! Uj életmagvakat nevel az aranykalászs...
Valami huzta, huzta vissza a régi röghöz, maga sem tudta, hogy mi. A szülőföld iránti szeretet, vagy az ősi földhöz való ragaszkodás, az utánuk való vágyódás. Érezte, hogy már nem bír elszakadni tőle. Aflami odaköti egy egész életre, elszakadni tőle. Valami odaköti egy egész életre. Zsuzska! Az aranyhaju, kékezemű tündérkirályleány...

Életünk az erdélyi rögökhöz van kötve!

Munkánk árán tudja meg mindenki, hogy van az országnak egy magyar nemzetkisebbsége, amely csak tiszta megbecsülést és komoly érdeklődést érdemel

Kalotaszeg magyar gazdatársadalmának nagygyűlése

Bánffyhungyad, augusztus hó.

Vasárnap Kalotaszeg magyar gazdatársadalmát az E. G. E. átszervezése óta immár második nagyobb összejövetelét tartotta. A hunyadi gazdakör Buzás István vezetése és Albrecht Dezső komoly támogatása mellett ismételt biznyságot tett életképessége mellett. A vasárnapi gazdanapra eljött dr. Szász Pál, az E. G. E. elnöke, Telegdy László központi felügyelő, Szász Ferenc kerületi felügyelő, Demeter Béla, az Erdélyi Gazda szerkesztője, Seyfried Ferenc segédtitkár, Szilágyi Ferenc aran-cuti és Binder Albert suati földbirtokosok.

Az elvetett magot jöttek felülvizsgálni

A gazdanap templomozással vette kezdetét és utána a hallgatóság a Tigris-szálloda nagytermébe vonult. A kisgazda-tömeg sorában ott láttuk Buzás István gazdaköri elnököt.

Olyan népkisebbség ez, amelynek súlyát egyetlen vonatkozásban sem lehet letagadni

Az elnöki megnyitó beszéd után dr. Szász Pál azzal kezdte fejtegetéseit, hogy a magyar gazda a magánéletben és a közösségi munkában Isten nevében lát hozzá az alkotáshoz, de a második szava mindig a királyé, aki szeretettel fordul a földművelő társadalom felé. Beszédét így folytatja:

— Az E. G. E. keretei között nincs helye a politikának. Kötelességemnek tartom azonban a kisgazda társadalmat tájékoztatni az utóbbi hónapok belső eseményeiről, egészen addig, amikor Öfésége a királyi elhatározta, hogy napirendre tűzi a kisebbségi kérdést.

— E fontos eseménnyel kapcsolatosan felhívom a társadalmat arra, hogy népünk jogos kívánságai előterjesztessenek. Azok között, akik ilyen előterjesztésekre szólítottak fel, szerény személyem is szerepelt. Igyekeztem gazdasági téren jogos kívánságaimat felsorolni. Azóta a kormány részéről bizonyos lépések történtek. Kisebbségi kormánybiztosságot állítottak fel és a hivatalos lap augusztus 4-iki, 178. számában megjelent minisztertanács napló 28. szakasza biztosítja az E. G. E. alapszabályainak kezeiben belülről való szabad működését. Felénk fordult ezek szerint az Uralkodó szeme és az E. G. E. mint törvényesen elismert szerv folyvást teret enged.

— Önkéntelenül adódik a kérdés, hogy ebben az új helyzetben milyen kötelezettségek hárulnak ránk? Röviden annyit kell mondanom, hogy eleget kell tennünk annak a feladatnak, amit szolgálatképpen vállaltunk. Meggyőződéssel és hittel kell, hogy megvalósítsuk összes célkitűzéseinket. A munka árán mindenkinek tudnia kell, hogy az országnak van egy magyar nemzetkisebbsége, mely csak tiszta megbecsülést és komoly érdeklődést érdemel. Olyan kisebbség ez, amelynek a súlyát egyetlen vonatkozásban sem lehet letagadni.

Vigyázzunk gyermekeink nevelésére!

A továbbiak során a következőket mondotta:

— Kisebbségi helyzetünk sok érdekes tanulmányt rejt magában. Nemzetértadalmunk fejlődési vonalát az élni akarás és az alkotás szelleme hatja át. Senki nem tagadhatja le, hogy a néhány év előtti helyzethez viszonyítva a mai nyilatkozatok a hitet és reményt sugáro-

Albrecht Dezső ügyvédét, dr. Buzás Lajos stb. Sztánáról Kós Károly, Szentimrei Jenő és Bene István családjaikkal jelentek meg. Gyaluból Gallus Viktor földbirtokos, Saularól Pócs Ferenc tanító. Továbbá a sáncrai és saulai gazdakörök és a környező magyarok falvak népes küldöttségei.

A hatóságok képviselőiben dr. Andrei Alexandru polgármester, Vertan kapitány, a rendőrség parancsnoka és Dávid agronom jelentek meg.

Buzás István, a gazdakör elnöke meleg szavakkal üdvözli dr. Szász Pált, az E. G. E. elnököt.

— Az elvetett magot jöttek felülvizsgálni, — mondotta. — Látni akarták, hogy miképpen kel ki. Kéri az Isten áldását az E. G. E. munkájára éppen úgy, mint amikor a kisgazda az ekéjét a földbe akasztja s levett kalappal az Isten nevében kezdi meg nehéz munkáját.

zák ki. Mindig azt hirdettük, hogy nyílt és őszinte munkával, céltudatos tevékenységgel, de főleg szervezett nemzetközösséggel boldogulni fogunk.

— Elsősorban a jövőre a megmaradásra kell gondolnunk s már a gyermekek nevelésénél vigyázzunk arra, hogy mire tanítjuk őket. Egészséges, öntudatos, életszemlélet, szívós és komoly munkabírás nélkül hiába minden próbálkozás.

— A mi életünk az erdélyi rögökhöz van kötve s ezt mindnyájunknak tudnunk kell.

— Hála a mindenható Istennek, hogy azok az eszmék, amelyeket hirdettünk s amelyek ma valamennyi magyar gazdatestvéreinket áthatják, általánosságban is kezdenek gyökeret verni.

— Vannak, akik a ma legfontosabb kérdéseit azzal intézik el, hogy "várjuk mit hoz a jövőendő?" Mi a várakozási álláspont helyett a becsületes munkánkat állítjuk oda. Kulturánk s összes népi vonásaink megőrzésével arra törekedünk, hogy a magyar kisgazdatársadalom kedvezőbb szociális helyzetbe jusson. Az eredményekhez azonban kemény és nehéz út vezet s éppen ezért nem jelentkezhünk mindennap új eszmékkel. Az a kötelességünk, hogy a már kitűzött céljainkat megvalósítsuk. Lelkiileg elég erősek vagyunk ahhoz, hogy a megkezdett munkát be is fejezhessük. Ragaszkodást és összetartást kérek, de nem számomra, hanem az ügynek, hogy a munkánkban soha egy pillanatra se álljon be törés.

Az elnöki beszédet nagy éljenzés követte. majd Seyfried Ferenc szerkesztői felkutatása következett. Szilágyi Ferenc földbirtokos, az E. G. E. egyik lelkes vezető tagja növénytermesztési kérdésekről beszélt nagy tetszéssel. Szász Ferenc felügyelő a nemes búzafajtákról tartott előadást. Buzás István elnök megköszönte az E. G. E. elnökének és vezető tisztviselőinek, hogy eljöttek és nagyjelentőségű előadásokkal szolgálják a nép érdekeit.

Ebéd után Telegdy László központi felügyelő rövid beszéddel nyitotta meg egy egész esztendő verejtékes munkáját bemutató, rendkívül színvonalas mezőgazdasági kiállítást. A falakat gyönyörű varottasok díszítették. Az állatkiállítás szintén a komoly állattenyésztési törekvéseket szemléltette. Az E. G. E. a kiállítóknak több érmet és oklevelet osztott ki.

Hatvanezer embert vesztek eddig a köztársaságiak az ebrói szakaszon

Huszezer halott és sebesült áldozat, negyvenezer pedig a köztársaságiak fogságába került

Bilbaoból jelentik: A toledói arcvonalon a spanyol nemzeti csapatok a Puente Arzobispo szakaszon 25 kilométer szélességben áttörték a köztársaságiak állásait. Az előretörés mélysége eléri a 20 kilométert. Tíz községet elfoglaltak. Egy köztársasági hadosztály teljesen felmorzsolódott.

Az Ebró arcvonalon a köztársaságiak parancsot kaptak, hogy ne engedjék magukat visszaszorítani. A Panadol hegy elfoglalása után azonban ugyszólyan teljesen védtelenül ki vannak téve a nemzetiek tüzeinek. A köztársaságiak eddigi vesztesége ezen a szakaszon 20 ezer fő. Negyvenezer ember fogságba került. Ennek is a fele külföldi. A nemzetiek kilenc köztársasági repülőgépet lőttek le.

A csikszeredai róm. kat. egyházközség templomát épít

Csikszereda. Saját tud. A csikszeredai róm. kat. egyházközség vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését. Biró Ferenc főesperes-plébános elnökléte alatt. Jelen voltak: Csibi Károly gondnok, dr. Pitner Árpád ügyvéd, Domokos Sándor pénztáros, Albert Vilmos, Pál Ignác, Karácsonyi János egyháztanácsosok és számosan az egyházközség tagjai közül. Az 1938. évi költségvetés, egyházi adó, a múlt évi számadások letárgyalása után az elnök főesperes két fontos bejelentést tett a közgyűlésnek. Az egyik a hitéletre vonatkozott: jelen évtől kezdve a Szentkereszt Felmagasztalásának napját, az egyházközség búcsúját, szeretné magán a napján, igazi bensőséges búcsús ünneppé avatni, összekötve 24 óras szentségimádással, hogy az ünnep elmélyedő áhítatából nagyobb lendület vegyen a lelki élet. A másik az új templom építésének tervéről s az ehhez szükséges anyagiak előteremtéséről szólt. Az 1758-ban épült régi templom ma már nem elég a hívők befogadására. Kivált nagy ünnepeken sokan kiszorulnak belőle. Egető szükségé vált nagyobb templom építése. Az ideiglenes terv és költségvetés nemsokára elkészül s reméli: a Főhátság és a hívők összefogó áldozatkészsége 5-6 év alatt lehetővé teszi, hogy városunkban, a katolikus Csikvármegye központjában szép, új templom fogja hirdetni Isten dicsőségét és szolgálni a lelkek üdvét.

Ezután Albert Vilmos tanár mondott buzdító beszédet arról, hogy miért kell pontosan fizelni az egyházi és iskolai adót. Beszédében kifejtette, hogy nemcsak az önzetlen áldozatkészség, hanem az okosság, a jól felfogott érdek követelménye is, hogy az egyházzal és iskolával szembeni kötelességeket hűségesen teljesítse mindenki.

LEGFRISSEBB KÖNYVEK:

Dederich: Szentbeszéd vázlatok	72	lei
Gyenesy: Uram nem vagyok méltó	60	"
Lang-Solymos: Rövid liturgia	116	"
Lang: A munka élettana	116	"
Nószlopi: Világnézetek	175	"
Walter: Isten képe	110	"
Trikál: Az új szellemiség	105	"
Rusznay: A nő a modern társadalomban	72	"
Kendy-Finály: Vitaminok	116	"
Adine: Arnaparti város	35	"
Petro: A gyermek korai szentáldozása	105	"

A csehszlovákiai magyarság gazdasági helyzete, különös tekintettel a szövetkezetekre

A liberális gazdasági politika szociális sebekből borított útja

A csehszlovákiai magyarság mai gazdasági helyzete két eredőből tevődik össze. Az egyik a múlt századvégi szabadelvű liberális kapitalizmus, a másik pedig a kisebbségi sorsunkadta új helyzetünk.

Hosszú lenne részletesen foglalkoznunk a magyar szabadelvű kapitalizmus szellemével és annak végzetes következményeivel, csupán legjellegzetesebb vetületeiben érintjük, amelyek erősen rányomták bélyegüket kisebbségben élő magyarságunk gazdasági erőfeszítéseire.

A kapzsi és öncélú kapitalizmus gyászos útja

A liberális gazdasági politika sok tévedését csak most érezzük igazán.

Természeténél fogva egyetlen célt követett: a profitot. Gyászos útját szociális sebekből éktelenkedő mezőgazdálkodásunk, egy öncélú vagy, tőke- és közszellem kialakulása, saját, sőt kormányt is a hatalmában tartó merkantilizmus — liberális — kapitalizmus minden hibája jelzi. Ez a gazdasági szellem sem népi, sem nemzeti szempontot nem ismert. A jobbágyi sorból alig kikerült magyar nép a maga kiszolgáltatottságában és védtelenségében továbbra is jobbágyi maradt az új hatalomnak, a hirtelen felcseperedett ingó tőke erejének. Ez a szellem valójában utolsó mértékig kihasználta a magyar földet és a magyar népet. Ez a szellem egyszerre két csapást mért a magyar nemzetre: egyes csoportokat bő munkanélküli jüvedelem folytán olyan életmódhoz juttatott, amely testét-lelkét parazitává tette: a nemzeti gazdálkodás hozamából elvont aránytalan jüvedelemmel magyar tömegeink gazdasági erejét legyengítette s azt kulturális és gazdasági fejlődésében meggátolta. A háború utáni dekonjunkcióra így nálunk is olyan gazdasági alapokra talált, amiknek ellenálló képességét a kapzsi liberális kapitalizmus már megtörte. A gazdasági világválságnak nem maradt más szerepe, mint megadni a kegyelemdőfést, amit

rohamlépésben ad meg a kisebbségi mértékkel kivetett közterhek és az uralmon lévők ezernyi változatban jelentkező kihasználási elve.

Utólag is fájdalmas ez a megállapítás minden magyar szívnek, de sajnos igaz.

Ilyen helyzetben találta a csehszlovákiai magyarságot az uralomváltás.

Most aztán a rövid gazdaságtörténeti visszapillantás után nézzünk szét a mi szlovákiai magyar portánkon. Mit mentettünk át magunknak az államfordulat idején, mi maradt meg abból a húsz esztendő alatt és mit építettünk

A törvényhozás teljesen lehetetlenné tette a kisebbségek külön gazdasági életének felépítését

Az is tény, hogy az első években felelős vezetőink csak közjogilag védtek az itteni magyarságot. A gazdasági védelem csak harmadrendű kérdés volt a számukra. Szinte észre sem vették azt, hogy a csehszlovák törvényhozás olyan törvényeket hozott már az első hónapokban, amelyek eleve lehetetlenné tették a kisebbségek külön gazdasági életének felépítését. Ebben az időben a gazdasági életet szabályozó törvények közül csak a földreformmal foglalkozó törvényekkel törődtek s megfeledeztek arról, hogy a földreformon kívül legalább 30—40 olyan törvény látott napvilágot, ami alapja mai gazdasági rendszerünknek s megfojtja egy kisebbségi gazdasági élet kialakulását.

Az új csehszlovák állam, mint azt tudjuk, az osztrák-magyar monarchiától a háborús, tehát a teljesen kötött gazdálkodást vette át. Az államhatalom nem sietett ezen kötött gazdálkodás felszámolásával, hanem a maga szempontjából bölcselelrelátással továbbfejlesztéssel tökéletesítette azt. Ha az első évek törvényhozását végiglapozzuk, már az első két hónapban, tehát 1918 október 28-tól december 31-ig hozott 103 törvény és rendelet közül 50 kizárólag

tünk magunknak gazdasági téren a kisebbségi életünkben?

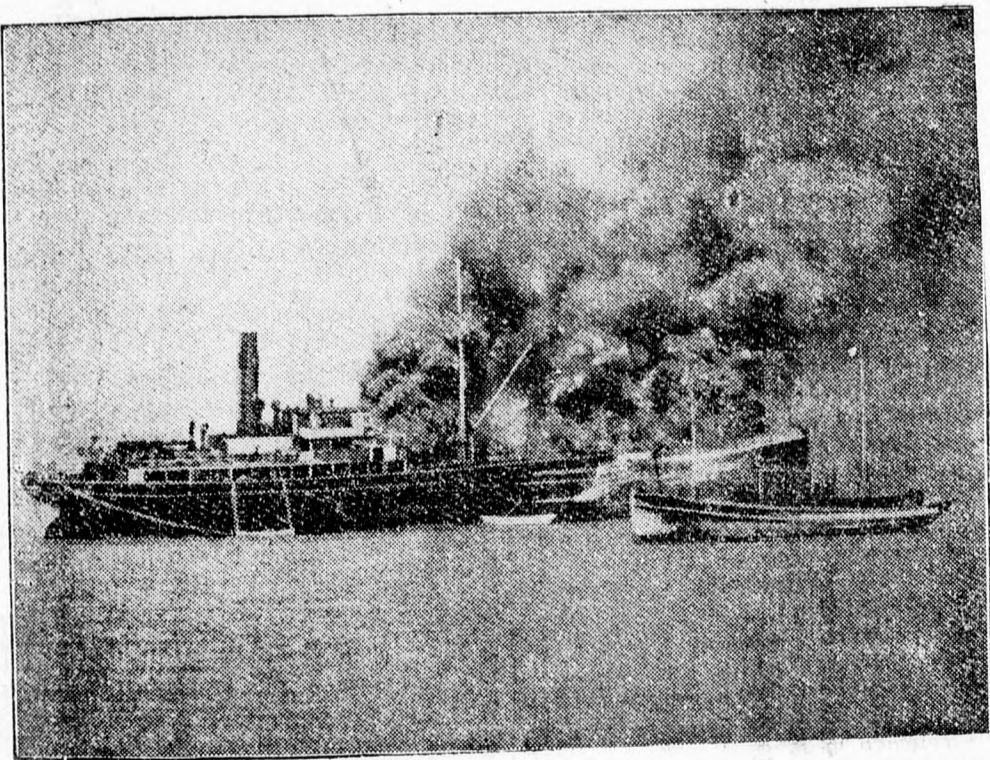
Az államfordulat elszakított addigi gazdasági gócpontjainktól s a szlovákiai tájaknak új gazdasági lehetőségeket, piacok felé kellett orientálnunk. Az új piacokat a gazdaságilag egységesebben berendezett történelmi országok jelentették, amelyekkel szemben különösen ipari szempontból nehéz és végzetes versenyre kellett keltnünk. Az új gazdasági konstelláció kezdetben ugyan mezőgazdasági szempontból igen kedvező és kecsesítő eredményekkel járt. De a gazdaságilag nem művelt és vezetőik nélkül álló tömegeink nem gondoltak arra, hogy erejét tartalékolnia kellene az okszerűséggel elkövetkezendő gazdasági dekonjunkcióra idejére. A kisebbségi élet kezdetét a karbatett kézzel való reménykedés jellemzi. Gazdasági szervezkedéseinket hozzá nem értő emberek balsikerei vezették s ezzel megakadályozták azt is, hogy az utánuk jövő hozzáértők munkája sikerrel járhasson. Csak a legutolsó években látják be tömegeink azt, hogy szervezetenélküliségünk a gazdasági téren még a politikai szervezetenélküliségünk túlméretezettségével is a halálukat okozza és csak ez a halálfélelem tudja elfelejteni velük a kezdetben történt balsikereket.

gazdasági és pénzügyi vonatkozású. Vármennyi törvény és rendelet a kötött gazdálkodás továbbépítése volt. 1919-ben az ötös számú törvény megszervezi a gabonahivatalt, ebben az időben jelennek meg az ármaximáló törvények és rendeletek, amelyek elsősorban a gazdasági, tehát közelebbről a szlovákiai magyarság tömegét is érintették. Az 1919/20. sz. törvény, már alapjában rengette meg a szlovákiai magyarság gazdasági életének leendő felépítését. Ez a törvény egy szövetkezeti kényszerközpontot teremtett azzal az ürüggyel, hogy ez a központ a szlovákiai szövetkezetek anyagi ügyeit likvidálja a budapesti anyaintézetekkel, melynek megtörténte után a szövetkezetek szabadon kiválhatnak a központ kötelékéből. A likvidálás már 1924-ben megtörtént, azonban közben olyan törvény is napvilágot látott, amely szerint adó- és illetékkedvezményt csak ezen kényszerközpont tagszövetkezetei élvezhetnek. Ez a törvény időtlen időnkig meghosszabbította a kényszerközpont jogait és ma az a helyzet Szlovákiában, hogy pl. hitelszövetkezeti központot alakítani teljes lehetetlenség, egyéb központ alakítása pedig a kényszerközpont üzleti vállalkozásainak térdhódítása miatt gazdaságilag nem rentabilis vállalkozás. A szövetkezeti mozgalom ügyét tehát már 1919-ben megregulázta a törvényhozás, de csak nálunk Szlovákiában. Csehországban teljesen szabad a szövetkezeti szervezkedés. A szudéta-németeknek pl. a szövetkezeti mozgalom minden ágára külön szervezetük van. Nálunk ellenben csak egy magyar központ tudott létesülni, a kényszerközpont üzleti vállalkozásainak balsikerei után 1925-ben, de a működési területe meg van szabva és ez a magyar központ a megszabott területeken túl nem terjeszkedhetik. Hozzá kell ehez tenni még azt is, hogy ez a meglévő magyar központ, a galántai Hanza is, ellenőrzési szempontból a pozsonyi kényszerközpontnak van alávetve.

A földreform és egyebek

Az 1919/20. sz. törvény vetette meg a földreform alapjait. A csehszlovák gazdasági politika egyik kiválóága nyíltan csak évek múlva, 1925-ben jelentette ki azt, hogy a „földreformot a fehérhegyi csata jóvátételére csináljuk”, tehát nem tisztán gazdasági szükségletből. 1926-ban megtorpant a földhivatal munkája, azon egyszerű oknál fogva, mert nem akadt több telepes. A földreform végrehajtásának adataira a mezőgazdaság tárgyalásánál még vissza térünk.

A pénzügyi életébe is erősen belenyúlt az államhatalom. Minden bankban kormánybiztos ül, az államhatalom tehát minden pénzügyi intézetről pontos információt nyer. Az első évek pénzügyi törvényeit és rendeleteit azláb

Francoék légi bombái a valenciai öbölben felgyújtottak egy köztársasági csempész-hajót. Képünk az égő hajó mentési munkálatairól készült.

BB

72 le
80 "
116 "
116 "
175 "
110 "
105 "

72 "
116 "
35 "
105 "

betetözte az 1933/34. sz. törvény, amely a pénzügyi szervezetek szervezését egyszerűen betiltotta. Ez a betiltás 1937 augusztus végével úgy módosult, hogy azóta 50 hitelszövetkezet szervezésére kapott engedélyt a pozsonyi kényszerközpont. A pénzügyi tanács engedélye alapján csak olyan községben lehet hitelszövetkezetet szervezni, amely a járási székhelytől legalább 10 kilométernyire van, de azt is csak akkor, ha a községben semmiféle más pénzügyi intézmény nincs. Az engedélyből igen világosan kilátszik a lóláb. Ugyanis minden járási székhelyen szövetkezeti pénzügyi intézmény van, amely mögött a legnagyobb kormánypart áll. Ez a Földműves Kölcsönös Pénztár.

A fióktillalmi törvény a szövetkezeti mozgalmat sem zárta ki. Itt érdekes paragrafus csúszott be a törvénybe. A vidéki szövetkezeteket ugyanis egyszerűen a legnagyobb szövetkezeti csúcsszervezet a centroközpontnak tekinti és a szövetkezet csak akkor alakulhat meg, ha a centroközpont az alakulást engedélyezi. Lehetetlen, hogy ennyi intézkedésben a kötött gazdasági rend egy-egy láncszemét ne lássuk.

Rövid kisebbségi gazdaságtörténelmünk áttekintése után részletes helyzetképet tárunk elő a csehszlovákiai magyarság gazdasági életéről. Hogy ezt megtehesük, foglalkoznunk kell azokkal az adottságainkkal, amelyek determinálják gazdasági szétesődésünk mai állását. Külön kisebbségi gazdasági élet kiépítését földrajzi fekvésünk is nagyban gátolja. Hosszú szalag alakban helyezkedünk el Szlovénia és Kárpátalja déli részén, de ez a szalag is két helyen — Kékkőnél és Kassánál — megszakad. Így egyrészt a tömegeink olyan messze esnek egymástól, hogy gazdasági érintkezésre alig lehet gondolni, másrészt pedig északkeleti irányban olyan keskeny területet lakunk, hogy azon gazdasági függelenségünket a felettünk lakó más nemzetiségektől megóvni nem tudjuk. Ilyen földrajzi elhelyezkedésen lakik húsz éve 719.569 magyar.

Száztízezer magyar koldús

A legutolsó, 1930-as népszámlálás szerint ezek közül Szlovákiaiban 374.000 magyar erdő- és mezőgazdasággal foglalkozó egyén él. Ezen szám részletezésénél megtudjuk azt, hogy csak 53.000 az önálló tulajdonosok száma, míg a többi csak eltartottja, vagy kisemmizettje ezen foglalkozási ágnak. Így kimutat a statisztika 19.000 gazdasági munkást, 40.000 gazdasági napszármot és ezek 48.000 családját. Ha hozzáveszem ehhez a különböző gazdasági alkalmazottakat is, megkapom a vagyontalanok 110.000-nyi számát.

A statisztika 10.000 magyar önálló gyártulajdonost és kisipari üzemtulajdonost számlált össze. Sajnos ezen számmal együtt fejezi ki a gazdaságilag élesen más szerepet betöltő gyártulajdonost és kisipari üzemek tulajdonosait. Ezzel szemben kimutatták azt, hogy ez a szám foglalkozási ágak szerint hogyan oszlik meg. Így kimutat a statisztika 1495 fémfeldolgozó, 250 gép- és szerszámpipari, 78 kő- és agyagipari, 4 üvegipari, 10 vegyi, 1534 fa, 17 papír, 84 nyomda, 215 textil, 124 bőr, 1780 ruházati, 2510 cipész, 1127 élelmiszer és 1434 építőipari üzemtulajdonost. Szinte ijesztő tény az, hogy míg önálló tulajdonos az ipari üzemekben csak 10.000 van, addig az ipari munkások száma 86.000. Az 1930-as népszámlálás 2375 magyar önálló kereskedőt, 599 vendéglőst számlált össze. Az önálló magyar banküzletek és biztosító irodák tulajdonosainak száma 65, míg szállítással foglalkozik 405 magyar. A szabadpályákon 675 magyar vállalkozó, 697 orvos és fogtechnikus működik. A 6000-nyi magyar hivatalnokon kívül 10.000 foglalkozás nélküli magyar él. A rövid statisztikai megvilágításból látjuk, hogy a szlovákiai magyarság legfontosabb problémái éppen a mezőgazdasági politika köréből valók. Az előbb felsorolt adatok szerint a csehszlovákiai magyarság 65,3 százaléka, vagyis kétharmada a földhöz, ennek hozamához van kötve. Meg kell említeni ezen adatnál még azt is, hogy míg a köztársaság többi nemzetiségei között ezen foglalkozási ág állandóan apad, addig nálunk emelkedő irány-

zatot mutat. Sajnos két ilyen újságcikk keretébe nem fér bele a mezőgazdasági problémáinknak még csak fontosabb többsége sem s meg kell elégednem azzal, hogy pár súlyosabb problémáit említsem meg a mezőgazdaságunknak.

Amint már említettem, a legérzékenyebben a földreform érintette a mezőgazdaságunkat. A földbirtokreform alapjait az 1919/215. számú, úgynevezett lefoglalási törvény vetette meg. Itt pontos adatokra van szükségünk, ha a földreform következményeibe be akarunk pillantani. A földreform céljaira lefoglalták az egész köztársaság 28,62 százalékát, a magyarlakta területnek pedig 4,72 százalékát. Az arány tehát jóval magasabb, mint az országos átlag. A magyarok által lakott területen a lefoglalt területeknek a parcellázása sokkal gyorsabb ütemben történt meg, mint a köztársaság többi

részén, úgyhogy a magyarlakta területnek 14 százaléka idegen kezekre került. Szociális szempontból is sajnálatos következményei vannak ennek a ténynek, mert 7116 magyar munkásalád, vagyis 35.580 lélek indult el eddigi helyéről a bizonytalan jövőnek. A földreformmal kapcsolatban még egy statisztikai számot kell megemlítenem. A magyarlakta területeken ez az első reform különböző nemzetiségűeknek a felosztott terület 79,37 százalékát juttatta, míg az ott lakó magyarságnak az eddig felosztott területeknek a 20,63 százaléka jutott. Ez a veresítés kimondhatatlan fájdalommal tölti el a magyarságot, mert a magyar mindig szerette a földet, a nemzeti kincsét, a munkát, kenyereket biztosító anyaföldjét, amely most ki-futott a lába alól.

(Második és befejező közlemény holnapi számunkban.)

Repülni já, de azért vigyázzunk!

Jelen: Kinizsi Andor

Ha én most kezdő író volnék, rögtön elmondanám a közismert repülő-anekdotát az egyszerű utasokról. Ültek, ültek a kupéban, lassan szóba elgyedtek, aztán kiki vallani kezdett magáról.

— Én repülni szoktam — szölt a fiatalabbik.

— Hajaj, én is! — sóhajtott a másik. — Én t. i. ügynök vagyok...

A vice különben sem jó, akkor meg minél elmondani? Ugyebár?

Csak rossz író követhet el ilyen tévedést. Én pedig kitűnő vagyok!

Ezt, persze nem a kollégám állítja, hanem én, aki legjobban ismerhetem magamat. Minden szerénység nélkül állítom, hogy az ötleteim briliánsak, munkabírásom óriási, a tehetségem... ccc!... mihez is hasonlíthatnám hirtelenében? A Nobel-díjat idáig csupán azért nem kaptam meg, mert nem kell. Csak nem fogom elvenni más szegény fiúk elől?

Ebből is látszik, hogy lágy szívű, de azért vakmerő fickó vagyok. A szerkesztőségben már ismerik rettenetesen természetemet, így ha valami új villamosítást, gyorsan ölj gázt, vagy újfajta robbanó bombát kell kipróbálni, okvetlenül engem küldenek el. Azt hiszik, hogy egyszer majd ott maradok, de tévednek. Még mindig visszajöttem.

Éppen csak repülőgépen nem ültem még. Nem láttam túlságosan veszélyesnek és izgalmasnak a dolgot. Kollégáim már valamennyien tiltstek rajta, sőt van olyan is, aki több halálos zuhanással dicsekszik.

— Egy súlyosabb kényszerleszállást nem bálnék — mondtam.

— Ha gyerekkorodban nem ejtettek a fejedre. — lelkesítettek — akkor szállj fel Dömével. Ő majd ügyesen pótolja az elmulasztottakat.

Döme merész repülő, szinte örül, ha leszál-láskor egy hegyromhoz kocinthatja a gépet. Mialatt repül, a többiek fohászkoznak. Fgyedül ennek köszönhető, hogy még él. Ő szívesen vállalkozott arra, hogy elvisz egyik délután körrepülésre.

— Zim-zum, lezúgunk, gyorsan lábat mo-sunk és pikk-pakk, vissza!

— Stimt. — vágta oda neki — a kór-házban majd rezerváltak két ágyat.

— Minek? — kedélyeskedett. — A temető-ben jobban lehet pihenni.

Hát elindultunk. A start előtt még szeli-den megjegyeztem:

— Aztán semmi felvágás és leesés. Féltem az életedet...

Döme finoman mosolygott és közjegyzővel hitelesítette végrendeletét.

Remek időnk volt. Ugy mentünk mint a pinty, talán még annál is gyorsabban. Már a szomszéd város felett berregtünk, amikor Dö-

me széles jókedvében kihagyintotta a kormányrudat.

— Mi az, te csak kás bohó? — rikkantottam.

— Kormányválság! — bögte vissza. — Ez az igazi műrepülés, ecsem!

Nem volt nagy baj, kormány nélkül is remekül vezette a gépet. A vér ugyanis a nagy hőség miatt nem tudott meghűlni bennem, mikor meg detektívregényt kezdett olvasni a fiú, hát egészen megnyugodtam. Talán kicsit el is szundítottam, mert arra riadtam fel, hogy a tenger hullámaik fölöttem! Döme ugyanis hecből fejfel lefelé repült, ami határozottan jölesett az idegeknek. Aztán merészen visszabilent és olyan alacsonyan húzot el egy vitorlás mellett, hogy majdnem súroltuk a fenekét. A hajó utasai rémületükben a vízbe fordultak.

— Azt hittem, hogy ismerősök es kezét akartam szorítani velük — kiáltotta Döme. Csudára mókás fiú, annyi biztos!

Mire a vitorlás utasai visszanyerték eszméletüket, mi már régen messze jártunk, így nem hallottuk csendes megjegyzéseiket. Bizony, az eféle vizen császkló népség nem sokat ért a légrédelemhez, ezek még a szányog-és légyrédelemnél tartanak.

— Vigyázz, most jön a vice! — süvítette Döme, amikor a repülőter feltűnt a látóhatáron. Azzal kerekas kocsolyát vett fel és alul kidugta lábát a gépből. Fureszállottam a műveletet.

— Biciklizünk vagy repülünk? — hörögtem mérgesen.

— Na, csak ne sirj. Egy magas jegenyefán levő sárgarigó-fészék levitte a futószerkezetet, ezért kell így leszálnunk.

Mit mondjak: simán földet ért. A kocsolyával. Szépen megfürödtünk, aztán vonaton hazautaztunk. A gépet csomagban küldik utánunk. Télen el fogjuk használni aprófának...

Egészségünknek nagyfontosságú kérdéseinek könnyen érthető felvilágosító ismertetői az itt felsorolt könyvek:

Káldor: Hogyan kerülhetjük el a korai öregedést 110 le

Napjaink mindenkit érdeklő legaktuálisabb problémája a leghozzáértőbb és legrészletesebb orvosi tollal könnyen érthető, világos és szórakoztató stílusban megírva.

Sodon: Hogyan éljen a szívbeteg ember? 95 "

Ez a könyv tanácsokat és utbaigazításokat ad, hogyan éljen, mit tegyen, mit kerüljön a beteg, hogy beteg szívvel is kellemes és hosszú élete legyen.

Novák Rudolf és Társa kiadása

HIREK

MAGYAR LAPOK Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétoldos: Egész évre ára félévre 400... negyedévre 210, egy hóra 70 lel.

Csúf szerkesztő: dr Sulyok István

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Keleten erős északnyugati szél, még sok eső, a hőmérséklet alacsony marad.

MIRON CRISTEA PATRIÁRKA-MINISZTERELNÖK KARÁNSEBESÉN. Temesvár. Saját tud. Miron Cristea patriárka-miniszterelnök a királyi helytartó beiktatása után egy napot még Temesváron töltött, majd hazatérően Karánsebesen időzött.

Egyházi kinevezések. Temesvár. Saját tud. Pacha Agoston dr megyéspüspök Bittenbinder György orczyfalvai plébánost, a vingai kerület esperesévé nevezte ki.

ÖSSZEÜTKÖZT ET ÉS LEZUHANT KÉT FRANCIA KATONAI REPÜLŐGÉP. Lyonból jelentik: A bronni légitámaszpont két bombavető repülőgépe 1000 méter magasságban gyakorlat közben összeütközött.

KIDOLGOZTÁK A MAGÁNJOG EGYSÉGESÍTÉSÉRE VONATKOZÓ TERVET. Bucuresti. Saját tud. A törvényjavaslatot tanács mellett működő különleges bizottság tervet dolgozott ki.

Papszentelés és primícia. Temesvár. Saját tud. Pacha Agoston dr megyéspüspök vasárnap nagy ünnepélyességgel öt végzett teológust szentelt pappá.

KÉNYSZERLESZÁLLÁS KÖZBEN LEZUHANT A REPÜLŐGÉP. Berlinből jelentik: Neuköln berlini városrésze felett lezuhant egy repülőgép kényszerleszállás közben.

Zürichi zárlat. Párizs 11.93 fél, London 21.30, Newyork 436.43, Brüsszel 73.82 fél, Milánó 22.98, Amsterdam 238.80, Berlin 174.85, Prága 15.07 fél, Varsó 82.15, Belgrád 10, Bucuresti 325.

MÁS BÍRÓSÁG KIKÜLDÉSÉT KÉRI A LETARTÓZTATOTT VÁROSI FŐMÉR-NÖK. Temesvár. Saját tud. Suciú Adrian városi főmérnök, akit tudvalevőleg számos visszaélés gyanúja miatt letartóztattak, most védői útján kérelmet intézett a Semmitőszékhez.

Egyhangulag választották meg Debrecen új református püspökét. Debrecenből jelentik: A tiszántúli református egyházkerület püspöki méltóságának betöltésére érkezett szavazatokat hét-főn bontották fel.

JUGOSZLAV ZARÁNDOKOK MÁRIA-RADNÁN. Temesvár. Saját tud. Hétfőn reggel háromszáz verseci zárandok érkezett Temesvárra, akik Mária-Radnára utaztak.

A dévai muzeumot az ősrégi Bethlen-kastélyba helyezik el. Saját tud. A dévai régi Bethlen-kastélyban az utóbbi ötven évben az állami pénzügyigazgatóság nyert elhelyezést.

HÁROMSZÁZHARMINC LEI MINDEN ELEJTETT FARKASÉRT! Bucuresti. Saját tud. A földművelésügyi minisztérium háromszázharminc lei díjat tűzött ki minden elejtett farkas után.

Csikszereda város villanyüzeme erőfejlesztő gépek terhelésének kimerülése miatt újabb áramfogyasztókat nem kapcsol. Saját tud. A „Ganz” villamosági r. t. által használt birt városi villanytelep üzemzettsége hivatalos uton bejelentette a város polgármesteri hivatalához és a közönség tudomására is hozta.

Possonyi László: Üldözni fognak titeket. Egy francia fiatalember és egy orosz asszony szerelme: ez a témája Possonyi László könyvének. De nem a megszokott szerelmi történetről van itt szó: két világ, keresztény Európa és pogány Szovjet ütköznek össze ebben a tragikus vonalomban.

A kiadáshivatal üzenetei. Kovács Béláné, Sanraieni. Előfizetése rendezve 1938 VII. 31-ig.

Feljegyzések

Az Étundes egyik közelebbi számában Charles Cheszelong röviden és világosan összefoglalja, amit Salazar tíz év alatt Portugáliában elvégzett és az eredményt a franciák figyelmébe ajánlja.

Vajjon azok a népek, melyeknek nincsen a kezükben politikai hatalom és hol a „kisebbség”, hol meg a „nemzetiség” névre hallgatnak, tényleg csak pusztá tárgyai a történelemnek.

Ha igen, úgy az erdélyi magyarság ma senkitől sem tanulhat többet, mint Salazar-tól, a portugál diktátortól, aki már régen nem is az.

Nem általában a néprudalomnak, hanem a francia szabású demokráciának az alap-tétele, hogy: „a politika mindenekelőtt”. A francia forradalom tüze égette bele ezt a sorrendet az európai lélekbe.

Salazar az első, ki megfordította a tételt: a nagy gazdasági és társadalmi élethétkérdéseket úgy kell megoldani, mint a technikai vagy a mezőgazdaság problémáit, mert éppen oly szakkérdések, mint azok.

Azt szoktuk mondani, hogy a magyar politikus náció. Mihez kezdünk azonban a politikával ott, ahol elérhetetlen számunkra a hatalom, mely a francia módszer szerint minden politikának első és legfőbb célja?

Salazar, a ciombriai egyetem professzora, ki mellékesen Portugália diktátora, arra tanít, hogy a gazdasági és társadalmi kérdéseket politika nélkül is meg lehet oldani.

Halálozás. A bánáti Boksabányán kilencvenhét éves korában elhunyt özv. Kummergruber Károlyné született Bósz Kornélia. Az elhunytat gyermekei: Kummergruber Károly nyugalmazott Resica-felügyelő, Kummergruber Sándor újanát plébános és Kummergruber Emília debreceni piarista tanár, valamint kiterjedt rokonság gyászolja.

MEGSZÜKTEK A JILAVAI FEGYHÁZBÓL GOLDSCHLEGER ÜGYNÖK GYILKOSAI. Bucuresti. Saját tud. A Capitala értesítése szerint hétfőről keddre virradó éjszaka a jilavai börtönből megszöktek Culda Romulus és Tökés Béla életfogytiglani fegyházra ítélt rabok.

Egyetlen szeszital,
mely a szervezetre nem káros

A „SÖR“

Igyunk „Dreher Haggemacher“ sört!
Udit, lecsendesít, derüssé tesz, indulatokat tompít, táplál, szomjoltó!

RÖVIDESEN BEVEZETIK A KÖTELEZŐ ÁLLATBIZTOSÍTÁST. Szatmár Saját tudósítónktól. A szatmári mezőgazdasági kamara időközi bizottsága elhatározta, hogy a földművesek állatainak biztosítására külön ügyosztályt létesít. Az erről szóló szabályzatot már össze is állították és a biztosító ügyosztály megkezdte működését. A tagdíjat az állatok értéke és a bebiztosítottak száma arányában állapították meg. A szabályzat szerint minél több bebiztosított háziállatot tart nyilván a kamara, a tagdíjat aszerint mérsékelik. A mezőgazdasági kamarától nyert értesüléseink szerint a földművesek állatainak kötelező biztosítását rövidesen intézményesen megoldják. Az állami biztosító intézet felállítását után a kamara biztosítási ügyosztálya a szatmári fiókin-tézethez fog beolvadni.

Vadállati kegyetlenséggel csonkították meg egy értékes ménlovot. Székelyhid. Saját tud. A maga nemében páratlanul brutális eset tartja igazolomban a gróf Stubenberg-uradalom itteni vezetőségét. Az egyik éjjelen az uradalmi istálló legértékesebb tenyészménjét, amelyet nem régen Bucurestiben ötvenhatezer leiert vásároltak, ismeretlen tettesek megcsonkították — valószínűleg borotvával — leszelték az állat orrát. Az egyik alkalmazott, aki az istállóban aludt, semmit sem vett észre. A brutális tett elkövetőinek felderítésére a csendőrség és a rendőrség vezetője azonnal megindították a nyomozást.

VONAT ÉS SZEKER KARAMBOLJA. Szatmár. Saját tud. Bikszád közelében, a hegyek között, rendkívül súlyos szerencsétlenség történt. Bura László 45 éves földműves szekeren terméskövet fuvarozott. Amikor a szekér áthaladt az út keresztező iparvasúti síneken, a kanyarban abban a pillanatban tűnt fel az iparvasut mozdonya. A gépet nem sikerült lefékezni. A mozdony derékba kapta a szekeret s a sínekre zuhanó földművesnek mindkét lábát levágta. A szerencsétlenség áldozatát a szatmári kórházban ápolják.

Cipője sarkába rejtette el zsákmányát az országosan körözött zsebmetező. Szatmár Saját tud. Ritka jó fogáshoz segítette a szerencse a halmi hatóságokat. A csehszlovákiába készülő utasok csomagjainak zsebeinek átvizsgálása alkalmával Ignát László galaci születésű, kolozsvári lakos zsebében az egyik menetjegyiroda által kiállított két Prágába szóló vasúti jegyet találtak. A vámisztviselők előtt gyanus volt az eset. Faggatni kezdték Ignatot, miért volt szüksége két jegyre, amikor ő csak egyedül utazik. A zavarba hozott kereskedő egymásnak ellentmondó válaszokat adott, mire külön szobába vitték és ott alaposan megmotozták. Feltűnt a vámisztviselőnek hogy az utas egyik cipősarka egészen új, míg a másikon nem látszik javítás. A gyanus cipősarkot lefejtették és abban nagymennyiségű cseh koronát találtak elrejtve. Ignat multja iránt a vámosok a rendőrségen is érdeklődtek. A bűnügyi nyilvántartó adatai szerint a vándor-kereskedő veszedelmes szélhámos és vasúti zsebmetező. A rendőrségen keresztkérdések alá fogták. A vallás során beismerte, hogy néhány nappal ezelőtt a kolozsvári állomáson kilopta egy csehszlovákiai kereskedő pénztárcáját, amelyben nagymennyiségű cseh valután kívül két Prágába szóló vasúti jegyet is találtak. Az volt a terve, hogy az egyik jeggyel Prágába megy és ott a lopott pénzen üzleteket csinál. Ignatot a szatmári ügyészségre szállították. A vádtanács elrendelte ellene a vizsgálati fogságot.

Temetés. Körözy Árpád nyug. törvényszéki irodavezető felesége Karácson Vilma 59 éves korában Nagyváradon váratlanul elhunyt. Temetése szerdán délután 4 órakor lesz a Haller-kápolnából. (Erdélyi „Concordia“.)

SPORTHIREK

Ausztrália—Németország 5:0. Newyorkból jelentik: Az Ausztrália—Németország Dawis Cup zóna közti döntőt az ausztrálok fölényesen 5:0 arányban nyerték meg. Az utolsó három mérkőzés: Quist, Bromwich (Ausztrália)—Henkel, Metaxa (német) 6:2, 6:1, 6:4. Quist—Henkel 6:1, 6:0 8:6. Bromwich—Metaxa 6:3, 6:2, 6:1. Ausztrália a Dawis Cup idei döntőjében a múlt évi védő Egyesült Államok csapatával játszik.

Wooderson szenzációs új világrekordjának pontos eredménye. Londonból jelentik: Wooderson a pompás képességű angol középfutó, mint megirtuk két távon is világrekordot javított. A pontos eredmény: 800 m. síkfutásban: 1 perc 48.4 mp. világrekord! 880 yard síkfutásban (804.60 m.) 1 perc 49.2 mp., világrekord! Az eddigi 800 m.-es világrekord: 1 perc 49.6 mp. Robinson USA.

Új világrekord a kalapácsvetésben. Osmabückből jelentik: A német Hein 58.24 m.-es dobásával új kalapácsvető világrekordot állított fel. A régi világrekordot az amerikai Ryan tartotta 57.77 méterre. Ez a világrekord kerek 25 esztendeje állott fenn és egyike volt a egrégibb világrekordnak. Az ir O'Callaghan a múlt évben 60 méteren felül dobott kalapáccsal, de nem hitelesítették világrekordnak.

Nyílt tárgyaláson vád alá helyezte az ügyész a mezőgazdasági kamara titkárát

Temesvár. Saját tud. A törvényszék, — mint jelentettük — megkezdte a letartóztatásban lévő Mihai Sabín, mezőgazdasági kamara volt elnöke elleni bűnügyi főtárgyalását. A hétfői tárgyalás során, a tanukihallgatások alatt Fenesan Eugen ügyész bejelentette, hogy Farcasanu Vasile kamarai titkár ellen is vádat emel. Az ügyésznek ez a feltűnésteltető bejelentése Farcasanu titkár vallomásával kapcsolatban történt.

Farcasanu titkár ugyanis tanuként hallgatták ki a kamarai elnök ellen folyamatba tett bűnügyi főtárgyalásán. A titkár vallomása során igazolta, hogy amikor az elnök beteg volt, segélyösszegeket folyósított számára: összesen százötvenezer leit. A kifizetéshez nem kért miniszteri engedélyt, hanem mindössze a vezetőség jóváhagyását szerezte meg a kérvényre, amelyet az elnök betérjesztett. Az ügyész azt a bejelentését, hogy vádat emel a titkár ellen is, azzal indokolta, hogy Farcasanu titkárnak is része volt a mezőgazdasági kamara pénzeinek bűnös kezelésében. A védelem könyvszakértő kiküldését kérte, hogy a mezőgazdasági kamara ügykezelését teljesen tisztázzák.

Legújabb könyvek:

Tóth Tihám: Üdvözlégly Oltáriszentség . . . 223 lei
Gerely Jolán: Ha tudnád 90 "
Schmidt: A megváltás szolgál 162 "
Poppe: Eucharisztikus nevelés módszerei 44 "

Elrendelték az állatok és a járművek összeírását

(A megyefőnökség rendelete)

Mi, Bihar vármegye prefektusa, a vármegyei közigazgatás feje, a rekvirálási törvény végrehajtási utasításának 71-ik szakasza szerint elrendeljük:

1. Oradea város, Belényes és Nagyszalonta városok, valamint Bihar vármegye községeinek területén levő tulajdonosok szeptember 1—30-ig kötelesek az összeíró bizottságok előtt bejelenteni, állataikat és pedig lovakat, kancákat, csődőröket három évesnél idősebb szarvasmarhát, továbbá felszereléseket, kerékpárokat, szereket, koscsikat, drótevényeket és egyéb hasonló járműveket.

2. Az, aki nem tesz eleget ennek a rekvirálási összeírásnak, az minden állat, illetve tárgy után 200—4000 leig terjedő büntetést fizet.

3. Az érdekeltek tájékoztatásul megjegyezzük, hogy ez az összeírás minden esztendőben megtörténik, nincs tehát szó semmiféle rekvirálásról, hanem csak esetleges mozgósítás esetére való nyilvántartásról. Ennélfogva a lakosságnak fennmarad a joga, hogy a bejelentett tárgyakat eladja vagy megvegye.

Nagyvárad rendőrvezetője, a főszolgabíró, jegyzője, a belényesi és szalontai rendőrség kötelesek mindezeket megfelelő módon a lakosság tudomására hozni. Nagyvárad, 1938. augusztus 23. Prefekt: Vasile Florescu ezredes, a katonai iroda főnöke: dr. Mangu Florian.

Lepénzeltek egy közrendőrt is a kolozsvári betegsegélyező intézet betörőit

Kolozsvár. Saját tud. Jelentettük annakidején, hogy a kolozsvári betegsegélyező pénztár épületében betörők jártak és a nagy vasszekrény megfurása után 120 ezer leit emeltek el onnan. Jelentettük azt is, hogy a tetteseket sikerült elfogni Csepei Gyula nagyváradi illetőségű többszörösen büntetett előéletű fiatalember és egy Crisan nevű kolozsvári piaciúr személyében elfogni. A tettesek letartóztatása után megindult a vizsgálat, hogy a betörés után szerzett pénzt mire is költötték el a vakmerő tettesek. A motorzások alkalmával előkerült ugyanis 57 ezer lei, a hiányzó összegről azonban nem tudtak számot adni. Most azonban újabb fordulat állott be az ügyben. A vizsgálóbíró kihallgatás során a tettesek egyike elmondotta, hogy közvetlenül a betörés elkövetése után, sietve hagyták el a tett színhelyét és hogy a hatalmas csomagokkal feltűnést nem keltsenek, a mellékutakat keresték és így jutottak fel az Elizabeta-utca tetejére, ahol váratlanul egy rendőrral találták magukat szembe. A rendőr gyanút fogott és mindkettőjüket igazolásra szólította fel, amire egyikük revolverrántva, sakkba tartotta a rendőrt, majd figyelmetlenkedve, hogy ha nem viselkedik okosan, feleségre és gyermekeire is árván maradnak. A rendőr a feléje meredő revolvercsövénél láttán tehetetlenül vált. A betörők azonban meg akarták szolgálni a rendőr jószágát és a rablott pénzből egy zsákokot letéve a kövezetre, a kihalt és sötét utcán nyomtalanul eltűntek. A rendőr a betörők távoztát után, magához vette a zsák pénzt és szolgálati idejének letelte után, hazavitte, ahol jól elrejtette. Most azután a betörők vallomása alapján világossá derült az ügyre és a megindított vizsgálat során a rendőrség emberei megállapították, a kérdésszerű rendőr kilitét is Onica Tanase közrendőr személyében. A lakásán tartott házkutatás során elő is került a zsák és benne hiánytalanul megtalálták a tízezer leit is. A megtevényt rendőrt beszállították az ügyészség fogházába, ügyében pedig tovább folyik az eljárás. A tettesektől és a rendőrtől előkerült összegnek révén összesen 70 ezer lei került meg a vaskasszából elrabolt 120 ezre leiből. A többi pénzre vonatkozólag Csepei és társai azt vallják, hogy elköltötték, ezzel szemben viszont a rendőrségnek az a feltevése, hogy a pénzt elrejtették, miután két nap alatt nem volt idejük ilyen hatalmas összeget elmulatni.

ISKOLÁINK

Beiratkozás és vizsgák a csikszeredai róm. katolikus főgimnáziumban

Beírási kérések az összes osztályokba (I—VIII), valamint bármilyen vizsgákra szóló kérések be nyújtandók az igazgatói irodába augusztus 30-ig. Kérelminta az irodában kapható, ki kell tölteni és bélyeggel (8+1) ellátni.

A javító vizsgák ideje szeptember 1—5.

Az V. osztályba szóló felvételi vizsga (examen de admittere) szeptember 6-án reggel 8 órakor kezdődik. Az I. osztály felvételi vizsgája szeptember 1-én szintén 8 órakor veszi kezdetét. A kéresek mellékelendő: születési anyakönyvi kivonat keresztleveél, újranyomtatás, állampolgársági és elemi iskolai bizonyítvány (legalább a IV. osztályról). Utóbbi láttamozza az állami tanfelügyelő, ha hitvallásos iskolába járt a tanuló; ha államban, akkor láttamozás nem kell. Az I. osztály felvételi tárgyai: román, magyar, számtan, szövegi és írásbeli a IV. elemi osztály anyagából. Szükséges, hogy a jelentkezők alaposan gyakorolják a román, magyar diktandó írást és az olvasást, a számtanból az egyszerűségeket a 4 alapműveletet s a IV. osztályos számtani könyvből lévő példákat.

Az internátusba lehet jelentkezni szeptember 7-ig, ugyanakkor van ide a bevonulás is.

A beírási díj: I—IV. osztályban 650 lei, V—VIII. osztályban 600 lei, mivel itt 50 lei kézimunkadíj nincs. Az I. osztályban a tandíj 1000 lei, fenntartási díj szintén; a II—VIII. osztályban a tandíj 1000 lei, a fenntartási díj 2490 lei. Ezenkívül fél öl búkkfa árában — egész évre szóló fűtési díjban, a beíratáskor 400 lei fizetendő. A tan- és fenntartási díjakból bizonyos hányadot elenged az intézet azon szegénysorsú, jó viseletű és előmeneteli diákoknak akik azért az osztályterestől és szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt kéresekben (az igazgatósághoz intézve) folyamodnak.

Bukott tanuló kérése el se fogadható.

A kérés beadási ideje 1938 szeptember 30.

Később jött kéréseket nem vesznek figyelembe.

A VII. és VIII. osztály a katonai előképzősök egyenruháját köteles viselni; a I. osztályosok gondoskodniuk a rendes egyenruháról.

Szeptember 8-án ünnepélyes Veni Sancte, a tanév megnyitása; 9-én az előadások megkezdése.

Aki bővebb tájékoztatást akar, forduljon a főgimnázium és az internátus igazgatóságához, akár szóban, akár írásban: készséggel állanak rendelkezésre.

Tájékoztató

A nyilvánossági joggal működő székelyudvarhelyi római katolikus főgimnáziumban és fiúnevelő intézetben az 1938—39. tanévi beiratkozások, javító- és felvételi vizsgák a következő sorrendben lesznek.

Beiratkozás: az ismétléző I. osztályos, valamint a haladó II., III., IV., V., VI., VII. és VIII. osztályos tanulók beiratkozása augusztus hó 25-én kezdődik és 31-ig bezárólag tart.

Felvételi vizsgák: az I. és V. osztályos felvételi vizsgára beiratkozás iránti kéréseket augusztus hó 25—31-ig kell beadni. Az I. osztályos felvételi vizsgára beiratkozás iránti kérésekhez mellékelni kell a születési anyakönyvi kivonatot, a keresztlevelet, az újranyomtatás bizonyítványt, az állampolgársági bizonyítványt és a revizorátus által látványozott elemi iskolai bizonyítványt. Erre a vizsgára csak a 9 és fél és 13 és fél éves korhatár közötti tanulók jelentkezhetnek. Az ezen korhatáron kívül esőknek korengedélyért kell folyamodniuk az igazgatóság útján a minisztériumhoz. Az V. osztályos felvételi kéréshez az összes eddigi okmányok mellékelendő. Az I. és V. osztályos felvételi vizsgák szeptember 1—3-ig lesznek; az I. osztályos felvételi vizsgák szeptember 1—3-ig lesznek; a javító vizsgák szintén szeptember 1—3-ig lesznek; a tanfolyamként 100 lei vizsgadíj fizetendő. Szeptember 4—6-ig iratkozhatnak be a felvételi és javító vizsgákra átment vagy ismétlésre utasított tanulók. A felvételi és beírási kérésekre 8+1 lei bélyeg ragasztandó; kérelminta az igazgatói irodában kaphatók.

A fizetendő díjak: beíratási díj 510 lei. Tanfolyamfenntartási díj az I. osztályban 2300 lei, a II—VIII. osztályban 3790 lei. E díjak alól szegénysorsú tanulók bizonyos mentességekben részesülhetnek.

Szeptember 8-án lesz a tanévnyitó ünnepély

Nagyszabású méhészeti, kertészeti, háziipari és képzőművészeti kiállítás Kolozsváron szeptember 1-5 napjain

Régóta volt olyan nagyszabású kiállítás Kolozsváron, mint amilyenek — a földművelésügyi minisztérium engedélye alapján — az E. M. E. által, az E. G. E. támogatása mellett rendezendő és szeptember 1-én megnyitandó méhészeti, kertészeti, háziipari és képzőművészeti kiállítás ígérkezik.

Az E. M. E.-nek ez már a XIV. szakkiállítás, amellyel egyidőben rendezi meg a VII. országos méhészeti kongresszusát. A kiállításon méz, viasz — nyersen és feldolgozott állapotban — méhészeti gépek, eszközök, anyagok, méhvakcók, stb. kerülnek bemutatásra és eladásra. A kiállítás iránt egész Erdélyből szokatlanul nagy érdeklődés nyilvánul meg, osztatlanul, az egész méhésztársadalom körében. A kiállításon sok újdonság kerül bemutatásra, a kongresszuson a legnevesebb szakférfiak tartanak előadásokat és azonkívül számos értékes hozzászólásra számít a kongresszus rendezője a méhészek köréből.

A szeptember 1—5. rendezett méhészkiallítás egyidőben rendezi meg az E. G. E. Kertészeti és Gyümölcsészeti Szakosztálya kiállítását és szeptember 3-án, szombaton délelőtt 9 órakor közgyűlést, a református kollégium régi épületének dísztermében.

A kiállítás több csoportra oszlik. A méhészeti és kertészeti szakcsoportokon kívül, szokatlanul nagy arányokban vonul fel a háziipar minden csoportja, változatos anyaggal, gazdag színpompával.

A bejelentések között szerepelnek: a varrottak, szőttek, a fafaragászat, a gyagyipar, szalma, gyékény, len, kender, gyapjúfonás, háziipar, kőfaragászat, stb. legszebb termékei, egész Erdély területéről.

A kiállítás színvonalát emelni és látványosságát növelni fogja a képzőművészek kiállítása, amelyen — értesülésünk szerint — többen vesznek részt Erdély legjobb művészei közül.

A kiállítás egész tartama alatt, szakelőadások lesznek és pedig, szeptember 1—2. napjain kiállítják le a méhészek országos kongresszusát. 3-án délelőtt az E. G. E. gyümölcsészeti szakosztályának gyűlése kapcsán, több szakelőadás fog el-

hangzani a gyümölcssterilizálás, válogatás, csomagolás, értékesítés és gyümölcsfavédelem köréből. 3-án délután háziipari és képzőművészeti előadások lesznek. Az előadások nyilvánosak, vendégeket és érdeklődőket szívesen látnak azokra. A belépés díjtalan. Az összes előadások a Református Kollégium régi épületének dísztermében fognak megtartatni, az I. emeleten balra, Coghălniceanu, volt Farkas-utca 16. sz. alatt. A kiállítás pedig ugyanazon utcában, csaknem szemben, a 7. sz. alatt lesz, a Katolikus Kőr helyiségeiben és udvarán.

Szeptember 4-én, vasárnap, találkozóra gyűlnek a kolozsvári Gazdasági Akadémián és régi tanintézetben végzett okleveles gazdák, amely találkozóra szívesen látják a más akadémiákon végzett okleveles gazdákat is.

A találkozóra igen nagy számban jelentkeztek az okleveles gazdák. A gyűlékezés szeptember 4-én délelőtt, az E. G. E. székházában lesz, a Muresan-utca 10. sz. alatt.

A kiállítás utolsó napján délelőtt tanulmányi kirándulást rendez az E. M. E. a házsongárdi méhészeti telepére és délután pedig, ugyancsak, egy 10 napos, ingyenes méhészeti tanfolyam nyílik meg, amelynek megtartásához a földművelésügyi minisztérium megadta az engedélyt.

A kiállítás alkalmából, a CFR 50 százalékos utazási kedvezményt engedélyezett. A kedvezmény igénybevételéhez semmiféle előzetes igazolvány nem szükséges. A Kolozsvárra váltott egész jeggyel ingyen lehet visszautazni a kiinduló állomásra. A jegy — visszainduláskor helylyegyetendő a vasúti pénztárnál, a kiállítási belépőjegy felmutatása mellett.

A nevesebb kolozsvári cégek közül többen stílusos kirakatot rendeznek. — A kiállítók jutalmazására, a Mezőgazdasági Kamarák Központja, az EGE, valamint az EME is, több arany-, ezüst- és bronzéremet bocsátott a rendezőség rendelkezésére.

Az érdeklét közönség figyelmét már most felhívjuk a kiállításra, amely — Kolozsváron az utóbbi évek legnagyobb kiállításának ígérkezik.

SZÍNHÁZ

Magyar színtársulatot szervez dr. Janovics Jenő Jugoszláviában. Kolozsvár. Saját tud. Mint ismeretes dr. Janovics Jenő a kolozsvári magyar színtársulat évtizedeken át volt kiváló igazgatója és főrendezője Belgrádba utazot, hogy ott Madách „Az ember tragédiája” című színmű szerb nyelvű előadását a belgrádi színházban megrendezze. A belgrádi megítélésével kapcsolatosan illetékes helyről nyert értesülés szerint ugyancsak szerb hivatalos körök felajánlották Janovics Jenőnek, hogy Jugoszlávia területén létesítsen magyar színházat. Az egyetlen magyar színjátszási engedélyt a Janovics társulata kapná meg az egész ország területére. Ez a körülmény pedig lehetővé tenné talán, hogy az erdélyi és magyarországi állatalan színészek jelentős része kenyérhez jusson és a művész-igazgató oldalán elinduljon a magyar kulturát terjesztési Jugoszlávia területén is. A hír érdeklét körökben nagy örömet váltott ki.

Magyar színészet Déván. Saját tud. Az arad-temesvári színtársulat néhány nap óta Déván szerepel nagy siker mellett. A társulat igazgatói Kozma Hugó, Jávor Alfréd és Felhő Ervin jó darabokkal jelentkeztek s többek között Nyirő József nagyszerű színpadi játékát a Jézusfaragó embert is bemutatták.

Widowság!

Bitter Mathis:

Az Ur szántóföldje

Prédikációk földműveseknek.

Ara füzve 125 lei és portó.

és szeptember 9-én kezdődik a tanítás.

A főgimnáziummal kapcsolatosan kitűnően berendezett internátus működik, ahol a bennlakó növendékek elsőrendű ellátásban, szigorú felügyeletben és gondos nevelésben részesülnek. Az ellátást irgalmas nővérek vezetik. Az internátusban a beírási, orvosi és fűrdődíj 250 lei egész évre, ellátási díj havi 700 lei. Jó magaviseletű, szegénysorsú jó tanulók ellátási kedvezményben részesülnek. Az internátusba legkésőbb szeptember 7-én estig kell bevonulni.

Az őszi baccalaureatusi vizsgára jelentkezők kötelesek kéréseiket legkésőbb augusztus 31-ig benyújtani a főgimnázium igazgatóságához.

Az itt közölt időpontokhoz mindenkinek szigorú pontossággal kell alkalmazkodni.

Minden más kérdésben készséggel nyújt felvilágosítást az igazgatóság.

* **Felvétel a Nagyvárad Szent József fiúnevelő intézetbe.** A Nagyvárad Szent József fiúnevelő intézet felvesz elemi iskolába. Goidu liceum román és magyar tagozatára és kereskedelmi liceumba járó rendes bentlakó növendékeket. A növendékek egészséges lelki és testi nevelést, gondos felügyeletet a tanulást biztosító naponkénti többszöri egyéni és csoportos korrepetálást, jó ellátást és állandó orvosi felügyeletet kapnak. A helyek biztosítása céljából tanácsos a növendékeket minél előbb előjegyeztetni. Tájékoztatót készséggel küld a Szent József intézet igazgatósága. Nagyvárad, Str. Brătianu (v. Szaniszló-u.)

A nagyvárad Szent Orsolya-zárdában működő hét osztályú, nyilvánossági joggal bíró román tannyelvű liceumban a beiratások augusztus hó 25-én kezdődnek; a javító és az I. és V. lic. osztályokba a felvételi vizsgák szeptember 2-től 5-ig lesznek. A magyar tannyelvű tanítónőképző VIII. osztályába; a román tannyelvű 2 évfolyamos továbbképzőbe, a román tannyelvű elemi iskolákba és ovodába a beiratások szeptember 1-én kezdődnek. A Veni Sancte szeptember 8-án lesz, a tanítás 9-én reggel 8 órakor veszi kezdetét. Az igazgatóság.

* **Internátusi felvétel.** A braşovi római katolikus liceum internátusa jelentkezőket elfogad az 1938—39. iskolai évre. Felvilágosítással szolgál a felügyelő: Braşov, Liceul Rom. Cat.

LEGUJABB

Általános békeegyezmény terve Németország és a többi nagyhatalom között

Rövidesen létrejön a nyugati légi egyezmény?

Londonból jelentik: A Daily Express lehetségesnek tartja, hogy rövidesen nyugati légi egyezmény jön létre. Hitler kísérletszerű javaslatot tett Vuillemin tábornoknak, a francia légi haderő vezérkari főnökének és Balbonak. Erőből kellett volna Wiedemannak és Chamberlainnek egymással tanácskozni. Mihelyst Hitler bizonyosságot szerez afelől, hogy kedvező válasza számíthat, hivatalos tervet készít, melynek értelmében Franciaország, Németország, Olaszország, Anglia és esetleg Szovjet-országnak, sőt néhány kisebb hatalom megbízottja is megbeszélésre ülnek össze. Az

egyezmény-terv két részből áll:

1. A légi haderő korlátozásából.
2. A nyílt városok bombázásának eltiltásából.

Az egyezmény folytán teremtett enyhébb légkörben további eredmények várhatók. Chamberlain általános békeegyezmény létesítésére törekszik Németország és a többi nagyhatalom között, amit nagyban megkönnyítene a cseh probléma megoldása. Lord Halifax Genfben nagyfotosságu megbeszélést folytatott különböző államférfiakkal és ezután fontos fejlemények várhatók.

Bomlik a francia népfreont

A belpolitikai helyzet újabb alakulása Franciaországban

Párizsból jelentik: Az általános szakszervezeti szövetség elnöki tanácsa egész éjszakán át tartó megbeszélés után nyilatkozatot tett közbe, amelyben erőlyesen tiltakozik a miniszterelnök törekvései ellen és felhívja a munkásságot, legyen készenlétben, mert előreláthatólag erőlyes lépéshez kell folyamodni. Kiszivárgott hírek szerint a szakszervezeti szövetség 24 óras általános sztrájkot akar elrendelni, mielőtt a kormány lépéseket tenne a munkaidő felemelésére. Minden jel arra vall, hogy a szocialisták sem hajlandók tovább támogatni Daladier kormányát. A szocialisták ellenzékbe vonulása pedig a népfreont felbomlását jelentené. Blum felkérte a miniszter-

elnököt, hogy hívja össze a népfreont legfontosabb szervét, a baloldali bizottságot és véglegesen tisztázzák a kormány szándékait, valamint a Népfreont pártjainak álláspontját. A kommunisták tárgyalásokat indítottak a már régóta sürgetett szocialista-kommunista együttműködés megvalósítására.

Az angol közvélemény feszült figyelemmel kíséri a francia belpolitikai helyzet alakulását. A munkáspárti sajtó bizonyosra veezi, hogy a Daladier-kormány a legrövidebb időn belül megbukik, a polgári lapok viszont biznak abban, hogy a vaskezü Daladier továbbra is kormányon marad.

A világháború óta lefolyt legnagyobb hajófelvonulást mutatták be Horthy kormányzónak

A Times szerint a németek válogatott bókokkal kedveskedtek Magyarországnak

Kielből jelentik: A Grille őrnaszád kedden a hajnali órákban útnak indult a Vilmos császár-csatornán át Helgoland felé. A hajón tartózkodnak tudvalevően Hitler birodalmi vezér és kancellár és Horthy kormányzó. A Patria yacht, melynek fedélzetén a kormányzó felesége, a kíséret tagjai, valamint a német politikai és társadalmi élet számos kiválósága tartózkodik, kedden hajnalban áthaladt a brunsbütteli zsilipen és folytatta útját az Elba torkolata felé. Reggel 8 órakor, amikor a hajó

utasai reggelinél ültek, a yacht már az északi tengeren járt.

A Patria kedd reggel 9 órakor kikötött a brunsbütteli zsilipnél, ahol nagy ünnepélyességgel fogadták. A Grille őrnaszádról éjjel távirat érkezett, mely szerint Horthy és Hitler kedden délelőtt 10 órakor átszállnak a Patriára és azon folytatják útjukat Helgoland felé. Ide a hajó 3 óra tájban érkezik meg. A két államfő, a kormányzó felesége, a kíséret tagjai és a yachtra meghívott vendégek együtt teszik meg a további útát.

Az angol sajtó Horthy kormányzó németországi látogatásáról

Londonból jelentik: A keddi lapok hasábas tudósításban számolnak be Horthy kormányzó németországi látogatásáról. A lapok nagy részletességgel írják a kiel-i flottaparádéről. A Times kijelenti, hogy Horthy kormányzó rendkívül előkelő fogadtatásban részesült Németországban. Az új cirkáló megkeresztelési ünnep-

sege és a német hajóhad felvonulása — úgy mond — válogatott bók volt Magyarország iránt.

A Daily Telegraph szerint Horthy kormányzónak a világháború óta lefolyt legnagyobb hajófelvonulást mutatták be.

A román hajódráma újabb fordulata

Egy őrizetlen pillanatban agyonlőtte magát a hajótolmács, aki tegnap életveszélyesen megsebesítette szerelmét

Győről jelentik: Jelentettük, hogy Komárom közelében az egyik román zászló alatt futó uszályhajón Paiper József hajótolmács rálőtt Adrian Steluta 16 éves leányra. A tolmácsot letartóztatták és kedden vieszakiérték a Győrben horgonyzó uszályhajóra, hogy a helyszíni vizsgálatot lefolytassák. Paiper egy őrizetlen pillanatban beugrott az uszályhajó egyik kabinjába és magára zárta az ajtót. Míg a rendőrség emberei azon fáradoztak, hogy az ajtót feltörjék, a merénylő hajótolmács agyonlőtte magát. Korábbi keltezési bucsuleveléből megállapítható, hogy előre készült tetteire.

A hajó tovább folytatja útját Bécs felé.

Arcárhirdetések

Egy szó ára 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. „Cim a kiadóban” további 10 lel. Állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lel. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Lakás

3 esetleg

2 szobás magánház szeptember 1-re kiadó. Ugyanott egy új csikóbunda olcsón eladó. Nagyvárad, Str. Vasile Stroiescu (volt Téglavető) utca 35.

Kiadók

szeptember 1-re 3 szobás, modern lakás. — Nagyvárad, Nicolae Jigă (Lukács György) utca 32. szám.

Két elegáns

butorozott szoba esetleg ellátással is kiadó. — Nagyvárad, Str. Oltenia (Csengeri) utca 2. sz.

Kiadó

egy szobás, konyhás udvari lakás. Oradea, Str. Andrei Muresan 12. szám.

2 szobás

fürdőszobás magánház, azonnal kiadó. Nagyvárad, dr Nicolae Zigre 20 Erdeklődni Lahovary-utca 31.

2 szobás

komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Regele Ferdinand 49. illetve Str. Parintele Danila 7.

Kiadó

utcai 2 szoba, előszoba, konyha, mellékhelyiséggel, Oradea, Str. Bratianu no. 52.

Kiadó

1 kettő és egyszobás utcai lakás mellékhelyiséggel november 1-től. Oradea, Str. Pasteur No. 37.

Kiadó

egy szoba, konyha, éléskamara és ugyanott egy szoba butorozva, vagy anélkül azonnalra Oradea, Str. Eroul Neacuscut 23. szám.

Hűlőrukk

Csendes,

nyugodt házban butorozott szoba kiadó, urdölgy részére. Nagyvárad, Str. Xenopol (Lakatos-u.) 13.

4 szobás

uri lakás Nagyváradon Ciordas-u. 46. sz. a. novemberre kiadó.

Adás-vétel

Jókarban

levő fürdőkádat megvételre keresek. Nagyvárad, Str. Sft. Gheorghe (volt Szent Jeromos-utca) 4. szám.

Prohászka

25 kötetű megvételre keresem. Szociális Testvérek, Nagyvárad, Str. Crisan 2. szám.

Eladó

kitűnő karban levő fürdőkázan, hármas ablak és cserépkályha. Erdeklődni lehet Oradea, Petőfi-utca 22. szám alatt.

Egy

kétajtós jégszekrény eladó. Nagyvárad, Aurel Vlaicu 35. szám.

Első

dijas szülőkől származó, magas gyapjúhozamu fajtisza angora nyulak választási karban eladók. Ezenkívül 10—12 hónapos gyönyörűen fejlett bakok vérfelhasználásra beszerezhetők: Ferences zárdafőnökség, Estaline Treiscaune megye. Valszbélyeg csabolandó.

PUHA CÍMOT

állandóan vesz a Szent László-nyomda r. l. Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.